

eens een dichter gelezen, die de groote steden noemde: een walgelijke ziekte, een kwaal des ouderdoms van de arme aarde — en nu begin ik die woorden te begrijpen met een steeds stijgenden wrevel en eene ontzetting, omdat ik dien wrevel voel.

Want eens, daarginder, waar 't levon de moeite waard is, heb ik medelijden gevoeld, als ik leed zag en ellende.

En nu hier waar ik zóóveel ellende zie, dat mijn hart er onder versteent, mijn ziel erin stikt, nu verleer ik 't medelijden, en word boos, met een stijgende woede en ik weet niet waarop of op wien.

Dit alles om me heen is afschuwelijk, afschuwelijk om aan te zien. Die domme, moeie gezichten, die groote monden als gapende muilen, die slecht verzorgde tanden, — op alles het merk der groote stad, als ziekte, als ellende, als domheid, als schraalbloedigheid, neergedrukt op deze gezichten, op deze gestalten.

Tegenover me zit een oude vrouw, gebogen van den arbeid. Haar knokelige handen rusten op haar knieën. De arbeid, het drukke leven heeft haar 't beheer over haar eigen oud lichaam ontnomen; zenuwachtig trekken de handen soms op en haar hoofd is in voortdurende beweging.

„Neen, neen,” schudt ze telkens, alsof ze in haar lang leven altijd heel weerspanning is geweest, of misschien zich nooit genoeg heeft kunnen verwonderen over wat ze zag.

Daarnaast zit een jong meisje, gekleed met de armelijke chic van haar, die meer willen schijnen dan ze zijn. Het kleine bleeke gezichtje ziet eruit, alsof 't van boven een klap heeft gekregen; dompig laag is 't voorhoofd, de wenkbrauwen zijn bijeen gedrukt boven den te korten neus en daaronder volgen dadelijk de kleine omkrullende lippen.

Toch is ze nog bekoorlijk om aan te zien bij de twee, die nu volgen.

Twee fabrieksmeiden. — 't Zware haar neergelegd op 't hoofd, in smakelooze golvingen langs 't voorhoofd. Er een kapsel van gemaakt, zóó uitdagend gemeen, als alleen een fabrieksmeid ervan maken kan.

Ze zitten tartend met haar armen over elkaar, praten luid en schreeuwerig, lonken tegen den conducteur, tegen werklui.

Dat is het slag, dat iederen avond haar gierend lach om niets uitsnerpt, die met rauwe stemmen 's avonds onder mijn raam krijten; „Ik lach me dood, dood!” en me doen wenschen, dat ze de waarheid spraken.

Een van haar is nog bitter jong en in haar trekken is nog 't fatsoenlijke burgermeisje te herkennen. Maar ze wil 't niet meer zijn. Ze wil groot — dat is hier, gemeen zijn. Ze stelt zich aan — ze sluit haar armen telkens tartender in elkaar, werpt 't hoofd steeds uitdagender in den nek — spant zich in om te gillachen. Dit is afschuwelijk, om wee en ziek te maken van boosheid en walging.

Alles, alles, alles is afschuwelijk.

„Neen, neen,” schudt het oude, willooze hoofd vóór me.

Een dikke, schijnbaar welgedane burgerjuffrouw tracht een verhaal te doen aan eene jonge vrouw, die tegenover haar zit. 't Lukt haar slecht, want ze hakkelt op de vreeselijkste manier. Haar onderkaak blijft telkens voorruit staan en toont me dan de laatste overblijfselen van tanden, zóó, dat ik me rillend afwend. En als ik me dan tracht om te draaien en een blik naar buiten wil werpen, dan is 't eerste wat ik zie, dien bedelaar, die me in mijne droomen als een vreeselijke nachtmerrie vervolgt, dien romp, neergezet op een kussen.

Dit is afschuwelijk, vreeselijk. — Ach, alles is hier vreeselijk en verschrikkelijk.

„Neen, neen,” schudde 't oude hoofd. Maar in mijn gedachten zoemde 't door: alles is even afschuwelijk, de wereld, het leven, de menschen. Ginder heb ik in den schijn geleefd, maar zóó, zóó is het.

Bekeerd.

DOOR

NANNIE VAN WEHL.

Dreunend rolt de tram over de rails, de ruiten ratelen in haar sponningen, het gedreun en getril dringt tot in alle lichamen, die het moede paard als last vervoerd. Opeengepakt in de besloten ruimte zitten de moede warme menschen en ik klem mijn lippen opeen om deze verpeste lucht niet in mijn longen te krijgen, gewend aan den zilten adem der zee, aan de pure lucht waarin de blanke duinen liggen.

't Is vreeselijk, een kwelling, het rijden in die tram, 't gepakt zitten tusschen die warme lichamen; maar 't gaan door de heete, nauwe straten, terwijl je moeie voeten je bijna niet dragen kunnen en zwikken op de ongelijke steenen, de ruwe keien, — dat 's nog erger.

Ach, alles is hier erg, in deze groote stad, die in de zomerwarmte is als een vies duf menschenhol. — Ik heb

Dit is het leven.

En al 't neenschudden van 't moeië, willooze hoofd helpt daar niet tegen.

De tram houdt weer stil. De twee fabrieksmeiden stappen uit, slingerend haar lichamen naar de deur toe, bonkend haar heupen tegen de deurposten aan, dat die jongen, met 't gluiperige gezicht, waar nog maar één oog in staat, trekkende met de lippen en gemeen trachtende te kijken met dat ééne oog, zal zeggen: „Nou hoor — nou! Dat is je me wat!”

Een jonge vrouw is binnengekomen. Ze heeft een klein ventje aan de hand en leidt 't vol zorg naar de leege plaatsen toe. Dan gaat ze zitten en tilt 't op haar schoot, hoewel er best plaats voor hem is, naast haar. Maar ze betaalt niet voor hem, want hij is nog onder de drie jaar

Over-Holl

en ze schijnt 't niet met haar geweten te kunnen overeenbrengen, hem een niet-betaalde plaats te geven.

Ze houdt een boterhamblikje in de hand en een schort met een paar klompen er in. Zeker een jonge werkster, die haar kindje van de bewaarschool heeft gehaald, nu haar werkdag teneinde is.

Het ventje wordt dommelig in de heete tram. Nu slaat ze haar armen om hem heen, trekt zijn hoofdje tegen haar schouder en fluistert hem een paar lieve woordjes in 't oor. En 't kleine kopje vlijt zich neer, na een kusje in moeders hals.

„Alles, alles is afschuwelijk en ellendig,” herhaalt de dreun in mijn hoofd.

Doch het oude hoofd knikt nog altijd neen.... En ik word er niet meer door geprikkeld tot woede en ongeduld. Ik begin 't zelf ook *weer* een beetje te gelooven.

Neen, neen, niet alles!

Neen!